

Land that moves is different

שאני מקרקעי דניידי –

OVERVIEW

The גמרא explains that even if עבדי כמקרקעי דמי, nevertheless the עבד must be עומד in order to be נקנה with the קרקע. The case of the עבד is different than the דין of שמואל where מכר לו י' שדות וכו' קנה כולם, because the עבד is a מקרקעי דניידי, therefore he must be עומד בתוכה. It would seem that if not for the fact that an עבד is מקרקעי דניידי he would be נקנה together with the קרקע, on account of שמואל's ruling. תוספות (first) challenges (and then substantiates) this presumption.

asks:

ואם תאמר אפילו לא נידי הא תרי תשמישי נינהו -

And if you will say; even if the עבדים are not נידי, but nevertheless since they and the קרקע serve two different purposes, therefore it is understood that (if it is not ¹) it cannot be נקנה together with the קרקע -

והוי² כחולסית³ ומצולה⁴ דמחזיק באחד מהן לא קנה האחר -

And it is like a חולסית and a מצולה that (even) if he sold him both, if he made a קונה in one of them he is not קונה the other -

כדאמרין בפרק המוכר [את] הבית (ב"ב סז,א) אחד לישנא -

As the גמרא states in פרק המוכר את הבית according to one opinion;⁵ how can we say here that (if not for the fact that עבדים are נידי) the rule would be נקנה עבדים wherever they are, since they serve two different purposes.

answers:

ויש לומר דעבד וקרקע חשיב חד תשמיש לפי שהעבד ראוי לעבודת קרקע:

And one can say; that an עבד and קרקע are considered one (and the same) usage, for an עבד is fit for working the land. Therefore if not for the סברא of נידי the עבד would be נקנה through שמואל.

SUMMARY

¹ See חידושי ר"נ אות תמו and נח"מ.

² The ואפילו בחולסית ומצולה amends this to read.

³ The רשב"ם there cites the ר"ח who explains it to mean a sandy soil, from which glass is made.

⁴ The רשב"ם there cites the ר"ח who explains it to mean the riverbed from where gold and silver are mined. Others interpret it as a trap to catch fish.

⁵ The גמרא there differentiates (according to this לשון) between the case of שמואל (where מכר לו י' שדות וכו') and the case of חולסית ומצולה; that by שמואל it is תשמישתא and therefore he is קונה כולם, however by a חולסית ומצולה it is תרי and therefore he is not קונה the other. The same should apply to עבד.

הזד תשמיש and עבד are considered קרקע.

THINKING IT OVER

Why is תרי תשמישי a stronger difference than נייד?